Čtvrtek 14. listopadu 2019

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

USNESENÍ

EVROPSKÝ PARLAMENT

P9_TA(2019)0054

Geneticky modifikovaná bavlna LLCotton25 (ACSGHØØ1-3)

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 14. listopadu 2019 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise, kterým se obnovuje povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou bavlnu LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3), sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (D061870/04 – 2019/2856(RSP))

(2021/C 208/01)

Evropský parlament,

— s ohledem na návrh prováděcího rozhodnutí Komise, kterým se obnovuje povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou bavlnu LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3), sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (D061870/04,

— s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 ze dne 22. září 2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivech ([1]), a zejména na čl. 11 odst. 3 a čl. 23 odst. 3 tohoto nařízení,

— s ohledem na hlasování Stálého výboru pro potravinový řetězec a zdraví zvířat uvedeného v článku 35 nařízení (ES) č. 1829/2003, které proběhlo dne 30. dubna 2019 a nevedlo k vydání stanoviska, a na hlasování odvolacího výboru ze dne 5. června 2019, kdy opět nebylo vydáno stanovisko,

— s ohledem na články 11 a 13 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011 ze dne 16. února 2011, kterým se stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi při výkonu prováděcích pravomocí ([2]),

— s ohledem na stanovisko Evropského úřadu pro bezpečnost potravin přijaté dne 6. prosince 2006, které bylo zveřejněno dne 14. prosince 2006 ([3]),

— s ohledem na stanovisko Evropského úřadu pro bezpečnost potravin k obnovení povolení ze dne 17. října 2018, které bylo zveřejněno dne 14. listopadu 2018 ([4]),

([1]) Úř. věst. L 268, 18.10.2003, s. 1.
([2]) Úř. věst. L 55, 28.2.2011, s. 13.
([3]) Stanovisko vědecké komise pro geneticky modifikované organismy k žádosti společnosti Bayer CropScience (ref. č.: EFSA-GMO-NL-2005-13) o uvedení na trh geneticky modifikované bavlny LLCotton25 s tolerancí vůči glufosinátu pro použití v potravinách a krmivech a dovoz a zpracování v souladu s nařízením (ES) č. 1829/2003, EFSA Journal (2006)429, s. 1–19, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2006.429.
([4]) Vědecké stanovisko k posouzení geneticky modifikované bavlny LLCotton25 pro obnovení povolení podle nařízení (ES) č. 1829/2003 (žádost EFSA-GMO-RX-010), EFSA Journal 2018; 16(11):5473, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2018.5473.

— s ohledem na svá předchozí usnesení o námitkách proti povolení geneticky modifikovaných organismů ([5]),

— s ohledem na čl. 112 odst. 2 a 3 jednacího řádu,

— s ohledem na návrh usnesení Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin,

A. vzhledem k tomu, že rozhodnutím Komise 2008/837/ES ([6]) se povoluje uvedení na trh potravin a krmiv, které obsahují geneticky modifikovanou bavlnu LLCotton25, sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny;

B. vzhledem k tomu, že dne 2. října 2017 podal držitel povolení Bayer CropScience AG (dále jen „žadatel“) Komisi v souladu s články 11 a 23 nařízení (ES) č. 1829/2003 žádost o obnovení tohoto povolení;

C. vzhledem k tomu, že dne 17. října 2018 přijal Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA) k uvedené žádosti kladné stanovisko, které bylo zveřejněno dne 14. listopadu 2018 ([7]);

D. vzhledem k tomu, že v nařízení (ES) č. 1829/2003 se uvádí, že geneticky modifikované potraviny nebo krmiva nesmí mít nepříznivé účinky na zdraví lidí a zvířat či na životní prostředí a Komise musí při návrhu svého rozhodnutí zohlednit veškerá příslušná ustanovení právních předpisů Unie a další oprávněné faktory významné pro danou záležitost;

E. vzhledem k tomu, že bavlna LLCotton25 je tolerantní vůči herbicidům na bázi glufosinátu ([8]);

F. vzhledem k tomu, že i když je lidská spotřeba bavlníkového oleje v Evropě zjevně relativně nízká, lze tento olej nalézt v široké škále potravinářských výrobků, k nimž patří dresinky, majonézy, jemné pečivo, čokoládové pomazánky a lupínky; vzhledem k tomu, že bavlna je používána jako krmivo pro zvířata ve formě bavlníkových pokrutin / bavlníkové mouky nebo plnotučných bavlníkových semen ([9]);

G. vzhledem k tomu, že členské státy předložily úřadu EFSA během tříměsíčního konzultačního období mnoho kritických připomínek týkajících se jak původního posouzení, tak posouzení v souvislosti s obnovením ([10]); vzhledem k tomu, že tyto připomínky upozorňují mj. na skutečnost, že nebyly posouzeny účinky reziduí a metabolitů glufosinátu, že je diskutabilní, zda je možné považovat výsledky zkoušky toxicity za správné, že nebyla důkladně posouzena alergenicita ani toxikologie, že monitorovací zprávy vypracované žadatelem neobsahují žádné údaje podporující závěr, že neexistují

([5]) Evropský parlament přijal ve svém osmém volebním období 36 usnesení o námitkách proti povolení geneticky modifikovaných organismů.
Ve svém devátém volebním období Parlament dále přijal tato usnesení:
— usnesení Evropského parlamentu ze dne 10. října 2019 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou kukuřici MZHG0JG (SYN-ØØØJG-2), sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2019)0028),
— usnesení Evropského parlamentu ze dne 10. října 2019 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise, kterým se obnovuje povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou sóju A2704-12 (ACS-GMØØ5-3), sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2019)0029),
— usnesení Evropského parlamentu ze dne 10. října 2019 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou kukuřici MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 a geneticky modifikovanou kukuřici spojující dvě, tři nebo čtyři z genetických modifikací MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 a DAS-40278-9, sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh, v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (přijaté texty, P9_TA(2019)0030).

([6]) Rozhodnutí Komise 2008/837/ES ze dne 29. října 2008 o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou bavlnu LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3), sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (Úř. věst. L 299, 8.11.2008, s. 36).

([7]) Vědecké stanovisko k posouzení geneticky modifikované bavlny LLCotton25 pro obnovení povolení podle nařízení (ES) č. 1829/2003 (žádost EFSA-GMO-RX-010), EFSA Journal 2018; 16(11):5473, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2018.5473.

([8]) Viz počáteční stanovisko úřadu EFSA, s. 1.

([9]) Vědecké stanovisko k posouzení geneticky modifikované bavlny GHB614 × LLCotton25 × MON 15985 pro použití v potravinách a krmivech podle nařízení (ES) č. 1829/2003 (žádost EFSA-GMO-NL-2011-94), EFSA Journal 2018; 16(4):5213, https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/5213, s. 17–18.

([10]) Připomínky členských států k bavlně LLCotton25 lze konzultovat v rejstříku otázek úřadu EFSA: http://registerofquestions.efsa.europa.eu/roqFrontend/login?.

žádné nepříznivé účinky na zdraví nebo životní prostředí spojené s dovozem nebo použitím bavlny LLCotton25, a že plán celkového dohledu navržený žadatelem nesplňuje požadavky přílohy VII směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/18/ES ([11]);

H. vzhledem k tomu, že úřad EFSA v reakci na připomínky členských států opakoval, že je podle jeho názoru zapotřebí, aby proběhla další jednání mezi žadateli a Komisí – jakožto subjektem odpovědným za řízení rizika – o praktickém provádění monitorování životního prostředí po uvedení geneticky modifikovaných rostlin na trh pro účely dovozu a zpracování;

Chybějící posouzení reziduí glufosinátu u bavlny LLCotton25

I. vzhledem k tomu, že několik studií prokázalo, že geneticky modifikované plodiny, které jsou tolerantní vůči herbicidům, vedou k vyššímu používání herbicidů, z velké části kvůli výskytu plevele odolného vůči herbicidům ([12]); vzhledem k tomu, že v důsledku toho je nutné očekávat, že plodiny bavlny LLCotton25 budou vystaveny jak vyšším, tak i opakovaným dávkám glufosinátu, což může vést k vyššímu množství reziduí ve sklizni;

J. vzhledem k tomu, že bavlna LLCotton25 byla poprvé povolena pro dovoz v roce 2008, avšak platnost schválení glufosinátu pro použití v Unii skončila dne 31. července 2018 ([13]); vzhledem k tomu, že glufosinát je klasifikován jako látka toxická pro reprodukci (1B), a splňuje proto kritéria pro vyloučení vymezená v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 ([14]);

K. vzhledem k tomu, že se má za to, že posouzení reziduí herbicidů a jejich metabolitů v geneticky modifikovaných rostlinách nespadá do působnosti vědecké komise EFSA pro geneticky modifikované organismy, a není proto v rámci postupu povolování geneticky modifikovaných organismů prováděno; vzhledem k tomu, že tato situace je problematická, neboť u geneticky modifikovaných rostlin může samotná genetická modifikace ovlivňovat způsob, jakým rostlina odbourává doplňkové herbicidy, a složení, a tedy i toxicitu produktů rozkladu (metabolitů) ([15]);

L. vzhledem k tomu, že podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005 ([16]), jež usiluje o zajištění vysoké míry ochrany spotřebitelů v souvislosti s maximálními limity reziduí, by měla být rezidua účinných látek, které nejsou povoleny pro použití v Unii, jako je glufosinát, u dovážených plodin pro potravinářské a krmné účely důkladně kontrolována a sledována ([17]);

M. vzhledem k tomu, že v rámci posledního koordinovaného víceletého kontrolního programu Unie (pro roky 2020, 2021 a 2022) nejsou naopak členské státy povinny měřit rezidua glufosinátu u žádných produktů, včetně bavlny ([18]); vzhledem k tomu, že nelze vyloučit, že bavlna LLCotton25 nebo produkty z ní získané používané v potravinách a krmivech překročí maximální limity reziduí, které byly stanoveny s cílem zajistit vysokou úroveň ochrany spotřebitele;

([11]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/18/ES ze dne 12. března 2001 o záměrném uvolňování geneticky modifikovaných organismů do životního prostředí a o zrušení směrnice Rady 90/220/EHS (Úř. věst. L 106, 17.4.2001, s. 1).

([12]) Viz například Bonny, S., „Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact", Environmental Management, leden 2016, 57(1), s. 31–48, https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738 a Benbrook, C.M., „Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years", Environmental Sciences Europe, 28. září 2012, 24(1), https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24.

([13]) https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/public/?event=activesubstance.detail&language=EN&selectedID=1436.

([14]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 ze dne 21. října 2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a o zrušení směrnic Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS (Úř. věst. L 309, 24.11.2009, s. 1).

([15]) Tak je tomu skutečně u glyfosátu, jak stojí v přezkumu úřadu EFSA týkajícím se stávajících maximálních limitů reziduí pro glyfosát v souladu s článkem 12 nařízení (ES) č. 396/2005, EFSA Journal 2018; 16(5):5263, s. 12, https://www.efsa.europa.eu/fr/efsajournal/pub/5263.

([16]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005 ze dne 23. února 2005 o maximálních limitech reziduí pesticidů v potravinách a krmivech rostlinného a živočišného původu a na jejich povrchu a o změně směrnice Rady 91/414/EHS (Úř. věst. L 70, 16.3.2005, s. 1).

([17]) Viz 8. bod odůvodnění v nařízení (ES) č. 396/2005.

([18]) Prováděcí nařízení Komise (EU) 2019/533 ze dne 28. března 2019 o koordinovaném víceletém kontrolním programu Unie pro roky 2020, 2021 a 2022 s cílem zajistit dodržování maximálních limitů reziduí pesticidů v potravinách rostlinného a živočišného původu a na jejich povrchu a vyhodnotit expozici spotřebitelů těmto reziduím pesticidů (Úř. věst. L 88, 29.3.2019, s. 28).

N. vzhledem k tomu, že úřad EFSA zjistil, že odhadovaná expozice obsluhy vůči glufosinátu, který byl použit pro kontrolu plevelu u geneticky modifikované kukuřice, přesahovala přijatelnou úroveň expozice obsluhy (AOEL) i tehdy, když bylo použito osobních ochranných prostředků ([19]); vzhledem k tomu, že expozice obsluhy je zvláště znepokojivá s ohledem na větší množství herbicidů používaných u geneticky modifikovaných plodin, které jsou vůči herbicidům tolerantní;

O. vzhledem k tomu, že nedávná zpráva zvláštního zpravodaje OSN pro právo na potraviny zjistila, že nebezpečné pesticidy mají katastrofické dopady na zdraví a že pesticidy každoročně způsobí přibližně 200 000 úmrtí na akutní otravu, přičemž k 99 % těchto úmrtí dochází v rozvojových zemích ([20]); vzhledem k tomu, že podle cíle 3.9 cílů udržitelného rozvoje OSN, k jejichž splnění se Unie zavázala, má být do roku 2030 podstatně snížen počet úmrtí a onemocnění způsobených nebezpečnými chemickými látkami a znečištěním ovzduší, vody a půdy ([21]);

Nedemokratické rozhodování

P. vzhledem k tomu, že hlasování Stálého výboru pro potravinový řetězec a zdraví zvířat podle článku 35 nařízení (ES) č. 1829/2003, které proběhlo dne 30. dubna 2019, nevedlo k vydání žádného stanoviska, což znamená, že povolení nepodpořila kvalifikovaná většina členských států; vzhledem k tomu, že odvolací výbor hlasoval dne 5. června 2019 a opět nebylo vydáno žádné stanovisko;

Q. vzhledem k tomu, že Komise označuje skutečnost, že rozhodnutí o povolení geneticky modifikovaných organismů jsou i nadále přijímána Komisí, aniž by se pro ně vyslovila kvalifikovaná většina členských států (což je do velké míry výjimka u povolování produktů obecně, ale u rozhodování o povolení geneticky modifikovaných potravin a krmiv se to stalo pravidlem), jako problematickou ([22]); vzhledem k tomu, že předseda Komise tuto praxi při několika příležitostech odsoudil jako nedemokratickou ([23]);

R. vzhledem k tomu, že Evropský parlament přijal ve svém osmém volebním období celkem 36 usnesení o námitkách proti uvádění potravin a krmiv vyrobených z geneticky modifikovaných organismů na trh (33 usnesení) a proti pěstování geneticky modifikovaných organismů v Unii (tři usnesení); vzhledem k tomu, že u žádného z těchto geneticky modifikovaných organismů nebylo dosaženo kvalifikované většiny členských států pro jeho povolení; vzhledem k tomu, že Komise bez ohledu na vlastní uznání nedostatků z hlediska demokratických principů, nedostatečnou podporu ze strany členských států i námitky Parlamentu i nadále geneticky modifikované organismy povoluje;

S. vzhledem k tomu, že aby mohla Komise geneticky modifikované organismy nepovolit, pokud se kladně nevysloví kvalifikovaná většina členských států v odvolacím výboru, není zapotřebí žádné změny právních předpisů ([24]);

1. domnívá se, že návrh prováděcího rozhodnutí Komise překračuje prováděcí pravomoci stanovené v nařízení (ES) č. 1829/2003;

([19]) Závěr Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (EFSA) o přezkumu posouzení rizik účinné látky glufosinát z hlediska jejího použití jako pesticidu. https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.2903/j.efsa.2005.27r, s. 3.

([20]) https://www.ohchr.org/EN/Issues/Environment/ToxicWastes/Pages/Pesticidesrighttofood.aspx.

([21]) https://www.un.org/sustainabledevelopment/health/.

([22]) Viz například důvodová zpráva k legislativnímu návrhu Komise předloženému dne 22. dubna 2015, kterým se mění nařízení (ES) č. 1829/2003, pokud jde o možnost členských států omezit či zakázat používání geneticky modifikovaných potravin a krmiv na svém území, a důvodová zpráva k legislativnímu návrhu Komise předloženému dne 14. února 2017, kterým se mění nařízení (EU) č. 182/2011.

([23]) Viz například jeho úvodní projev na plenárním zasedání Evropského parlamentu obsažený v politických pokynech pro novou Evropskou komisi (Štrasburk, 15. července 2014) nebo jeho projev o stavu Unie v roce 2016 (Štrasburk, 14. září 2016).

([24]) Podle nařízení (EU) č. 182/2011 (čl. 6 odst. 3) Komise „může“, nikoli „musí“ přistoupit k vydání povolení, pokud se v odvolacím výboru kladně nevysloví kvalifikovaná většina členských států.

Čtvrtek 14. listopadu 2019

2. domnívá se, že návrh prováděcího rozhodnutí Komise není v souladu s právními předpisy Unie, neboť není slučitelný s cílem nařízení (ES) č. 1829/2003, který podle obecných zásad, jež jsou stanoveny v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ([25]), spočívá ve vytvoření podmínek pro zajištění vysoké úrovně ochrany lidského života a zdraví, zdraví a dobrých životních podmínek zvířat, zájmů v oblasti životního prostředí a zájmů spotřebitele v souvislosti s geneticky modifikovanými potravinami a krmivy při současném zajištění účinného fungování vnitřního trhu;

3. vyzývá Komisi, aby vzala svůj návrh prováděcího rozhodnutí zpět;

4. připomíná své odhodlání dosáhnout pokroku v práci na návrhu Komise, kterým se mění nařízení (EU) č. 182/2011; vyzývá Radu, aby i ona v práci na tomto návrhu Komise pokročila co nejdříve;

5. vyzývá Komisi, aby v mezidobí přestala v souladu s čl. 6 odst. 3 nařízení (EU) č. 182/2011 povolovat geneticky modifikované organismy, pokud členské státy v odvolacím výboru nevydají žádné stanovisko, ať již pro účely pěstování, nebo použití jako potraviny nebo krmiva;

6. vyzývá Komisi, aby neschvalovala geneticky modifikované plodiny tolerantní vůči herbicidům, dokud nebudou případ od případu komplexně prošetřena zdravotní rizika spojená s rezidui, což vyžaduje úplné posouzení reziduí po postřiku geneticky modifikovaných plodin doplňkovými herbicidy, jejich metabolitů a veškerých kombinovaných účinků;

7. vyzývá Komisi, aby plně začlenila posouzení rizik využití doplňkových herbicidů a jejich reziduí do posouzení rizik geneticky modifikovaných rostlin tolerantních vůči herbicidům bez ohledu na to, zda je daná geneticky modifikovaná rostlina určena k pěstování v Unii, nebo k dovozu do Unie jako potravina či krmivo;

8. vyzývá Komisi, aby pro účely použití jako potraviny nebo krmiva nepovolovala dovoz žádné geneticky modifikované rostliny, u níž byla vytvořena tolerance vůči herbicidní účinné látce, která není povolena pro použití v Unii;

9. naléhavě žádá Komisi, aby povinnosti Unie vyplývající z mezinárodních dohod, jako je Pařížská dohoda o změně klimatu, Úmluva OSN o biologické rozmanitosti a cíle OSN v oblasti udržitelného rozvoje, považovala za „příslušné právní předpisy Unie“ nebo „oprávněné faktory“ ve smyslu nařízení (ES) č. 1829/2003 a dávala jim váhu, kterou si zaslouží, a také aby vysvětlila, jak byly zohledněny v procesu rozhodování;

10. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě a Komisi, jakož i vládám a parlamentům členských států.

([25]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin (Úř. věst. L 31, 1.2.2002, s. 1).